

בעניין: **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר**

ע"י ב"כ עוה"ד דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או סיגי בן-ארי
(מ"ר 37566) ו/או אלעד כהנא (מ"ר 49009) ו/או עידו בלום
(מ"ר 44538) ו/או חווה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או ליאורה
בכור (מ"ר 50217) ו/או מרטיין קיאל (מ"ר 54087)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותר

- נ ג ד -

שירות בתי הסוהר

ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

המשיב

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא וליתן טעם, כדלקמן:

1. מדוע לא יאפשר לעותר לקבל את תיקם הרפואי של המיוצגים על ידו, אשר יכול את כל התיעוד הרפואי בעניינו של כל אחד מהם, מכל סוג שהוא, שנרשם, או הוכן בעניינו של כל אחד מהם, בכל אחד ממתקני המעצר, הכליאה והחקירה בהם הוחזקו. זאת, החל מהיום בו נעצרו ועד למועד המצאת הבקשה לקבלת התיק הרפואי.
2. מדוע לא יכיר המשיב בכללים הקבועים בדין, ולפיהם עליו להעביר לכל אסיר או אסיר לשעבר, שהיה נתון במשמורתו, את מלוא החומר הרפואי בעניינו, מהרגע בו נעצר על ידי מי מרשויות הביטחון של ישראל, עד לרגע השחרור, ויפעל על פיהם.

ואלה נימוקי העתירה

יחסי רופא-חולה – כמותם יחסי מטפל-מטופל – מעיקרם ומטבעם אין הם יחסים בין גורמים שווי כוחות. הרופא, כבענייננו, מחזיק בסמכות, ובידו אף הכוח, הידע, המיומנות והכלים לאבחון מצבו של המטופל ולטיפול בו. בה בעת נעדר המטופל על-הרוב ידע, מיומנות וכלים הנדרשים להתמודד עם מצבו; נזקק הוא לרופא ותלוי הוא בו. רווחתו,

נחותו ובריאותו של החולה – לעיתים חייו ממש – תלויים ברופא (דברי השופט חשין בע"מ 6219/03 פלונית נ' משרד הבריאות, פ"ד נח(6)145, 150).

1. עתירה זו עוסקת בסוגיה החשובה של נגישות מטופלים למידע הרפואי אודותיהם, כפי שמנוהל על-ידי המוסד הרפואי בו טופלו, בכלל, ובנגישותם של אסירים ואסירים לשעבר למידע הרפואי אודותיהם, שנמצא באחריות המשיב, בפרט.
2. המוקד להגנת הפרט, הוא העותר, מייצג מספר רב של אסירים ואסירים לשעבר, המתלוננים על היחס אותו קיבלו מרשויות הביטחון של ישראל, כאשר היו במשמורתם. במסגרת הטיפול בתלונות הפרטניות הללו, ביקש העותר לקבל את תיקיהם הרפואיים של המתלוננים מהמשיב. דא עקא, לאורך הזמן התברר כי לעותר מועברים תיקים רפואיים חסרים ולא מלאים, עובדה המנוגדת לדין, והעלולה להקשות על העותר לנהל את ענייני המיוצגים על ידו אל מול רשויות החקירה והמשפט.
3. המתלוננים בהם מדובר נעצרו על-ידי כוחות הביטחון של ישראל בסוף שנת 2008 וראשית שנת 2009, והועברו כולם למתקן המעצר והחקירה בפתח-תקווה, שבאחריות המשיב. במהלך החזקתם שם, כך על-פי תצהירים שנמסרו לעורכי דין מטעם העותר, קיבלו המתלוננים יחס בלתי הולם ומשפיל. עקב כך, נשלחו במהלך חודשי הקיץ של שנת 2009 תלונות בעניינם לגורמי חקירה שונים.
4. כחלק מטיפולו של העותר בתלונות הללו, התבקש קצין הרפואה של המשיב להעביר לידי העותר העתקים של התיקים הרפואיים של כל מתלונן ומתלונן. לאחר דין ודברים ממושכים בין העותר לבין גורמי הרפואה של המשיב, ניאותו האחרונים להעביר לידי העותר העתקי התיקים הרפואיים המדוברים. כך, במהלך החודשים הבאים, החלו להגיע העתקי המסמכים הרפואיים, טיפין טיפין, אל העותר. בסיכומו של דבר, מתוך 17 בקשות לקבלת חומר רפואי, רק ב-13 קיבל העותר את התיעוד המבוקש, בחלוף למעלה מעשרה חודשים תמימים (נכון למועד הגשת עתירה זו).
5. אולם, אף בשלושה עשר מקרים אלו, הועבר לעותר תיעוד רפואי לקוי ולא שלם. ובמה דברים אמורים? ראשית, כל ההעתקים אינם מכילים כלל תיעוד רפואי ממועד המעצר של המתלוננים על-ידי הצבא, כולל תיעוד של הבדיקה הרפואית הראשונית שעבר כל אחד מהם. זאת, למרות שגורמי הצבא מסרו כי התיקים הרפואיים הרלוונטיים הועברו למשיב, וכי ברי כי תיעוד רפואי מלא חייב לכלול את כל החומר הרפואי הנוגע למתלונן, מהרגע שהיה בידי מי מרשויות הביטחון הישראליות.
6. שנית, התיעוד שהגיע לגבי התקופה בה הוחזקו המתלוננים בבית המעצר בפתח-תקווה, שהיא התקופה הרלוונטית לצורך התלונות, הינו חסר ולקוי. כך, בשני מקרים אין כלל תיעוד של רשומות רפואיות מבית המעצר בפתח-תקווה, למרות

שהמתלוננים הוחזקו שם ונבדקו, מניה וביה, על-ידי גורמי רפואה במקום. בשאר המקרים התייעוד הרפואי מבית המעצר פתח-תקווה הינו **ככל הנראה חסר ולקוי**, קרי, אינו מעיד על מלוא היקף התלונות.

7. על פי הדין, על רשומות רפואיות להכיל את כלל המידע על הכלוא, ממועד המעצר, ובכלל זה סיכומי אשפוז, סיכומי בדיקות על ידי רופאים מיחידות כליאה ומעצר שונות, זאת במשך כל תקופת הכליאה: מעצר, עובר לחקירה על ידי רשות מרשויות הביטחון, ועד למועד סיום ההחזקה במתקן כליאה באחריות המשיב.

8. למרות זאת, במכתב מיום 29.7.09, מצא לנכון קצין רפואה ראשי של המשיב להבהיר, כי רשומות רפואיות של עצורים לא יימסרו באופן מלא. זאת, לדבריו, בשל מדיניות המשיב שלא להעביר מסמכים, הקשורים לגורמים אחרים מלבד המשיב, כגון הצבא, השב"כ ומשטרת ישראל. מדיניות זו, של אי מסירה לאסירים, עצורים ואסירים לשעבר, את הרשומות הרפואיות המלאות בעניינם, עומדת בסתירה להוראות החוק והפסיקה לגבי חובותיו של מוסד רפואי בנוגע לאופן ניהול, שמירה והעברה של רשומה רפואית של עצורים ואסירים המוחזקים במשמורתו של המשיב.

9. על פי הדין, כפי שיפורט בהרחבה בפרק המשפטי בעתירה זו, על רשומה רפואית של כל כלא במשמורת המשיב לכלול את מלוא התייעוד, מרגע המעצר ועד לרגע השחרור, באופן מסודר וברור. על רשומות רפואיות אלו להכיל את כלל המידע הרפואי אודות הכלוא, ובכלל זה עבר רפואי, סיכומי אשפוז, סיכומי בדיקות על ידי רופאים מיחידות כליאה ומעצר שונות במשך כל תקופת הכליאה, כולל מתקופת החקירה, בין אם מדובר בשב"כ, בצבא או במשטרה. **לכלוא, או למתלוננים בעניין הנדון כאן, ככל חולה שהוא, זכות חוקתית בלתי מסויגת לקבלת כלל המידע הרפואי בעניינו, אשר אמור להיות מנוהל על ידי המשיב בהיותו הרשות המחזיקה בכלוא והמופקדת על הטיפול בו, ובכלל זה הטיפול הרפואי.**

הצדדים ומיצוי ההליכים

10. העותר הוא ארגון זכויות אדם, אשר מסייע מזה שנים רבות לאסירים פלסטינים, הכלואים בבתי כלא בישראל, בשמירה על זכויותיהם הבסיסיות.

11. המשיב, ארגון הכליאה הלאומי של ישראל, החזיק במשמורתו את כל המתלוננים הפלסטינים, המיוצגים על-ידי העותר, בתקופת הזמן הרלוונטית לתלונותיהם; כממונה על החזקתם במשמורת, אחראי המשיב, בין היתר, על הטיפול הרפואי שניתן להם בזמן שהוחזקו במשמורת, ועל תיעוד ושמירת תיעוד הטיפול הרפואי.

12. כפי שמפורט בסעיפים 3 ו-4 דלעיל, במהלך החודשים יוני ויולי 2009 נשלחו על-ידי העותר 19 תלונות לגורמים שונים, בהם היועץ המשפטי לממשלה, מח"ש, מצ"ח והממונה על המבת"ן בפרקליטות המדינה. התלונות עסקו ביחס בלתי הולם ומשפיל,

שעברו פלסטינים, אשר הוחזקו במשמורתו של המשיב בתקופה הרלוונטית. התלונות הללו התבססו על תצהירים חתומים, שנמסרו לעותר על-ידי המתלוננים עצמם.

13. במסגרת טיפולו של העותר בתלונות הללו, עלה הצורך לקבל את תיקיהם הרפואיים של הנוגעים בדבר, שנמצאים בידי המשיב. לכן פנה העותר, ביום 20.7.09, לקצין הרפואה הראשי (להלן: **הקרפ"ר**) של המשיב, בבקשה לקבל לידיו העתק מלא של התיק הרפואי של כל אחד מהמתלוננים.

העתק פניית העותר מצורף ומסומן **ע/1**.

14. ביום 29.7.09 הגיעה לעותר תשובת קרפ"ר המשיב, לפיה "שב"ס אינו מצלם תיקים רפואיים באופן גורף". בהמשך, התבקשה הסיבה לבקשה לצילום התיק הרפואי(!), ובנוסף, נאמר שם כי "חומר שאינו קשור לשב"ס כגון מתקני מעצר בצה"ל, מתקני חקירה וכו' אינו מועבר על ידנו לגורמי חוץ" (ההדגשה שלי – ד.ש.).

העתק תשובת קרפ"ר המשיב מצורף ומסומן **ע/2**.

15. בתשובה למענה זה, נכתב מכתב נוסף לקרפ"ר המשיב, בו הודגשה העובדה כי עורכי דין מטעם העותר מייצגים את התושבים הפלסטינים, שהוגשו בשמם תלונות פרטניות לגורמים הרלוונטיים. מכאן, שקרפ"ר המשיב התבקש בשנית לספק למוקד, כב"כ של כל אחד ואחד מהמתלוננים, את העתקו המלא של התיק הרפואי של כל מתלונן.

העתק מכתב התשובה של העותר, אשר נשלח גם בדואר רשום ביום 3.8.09, מצורף ומסומן **ע/3**.

16. ביום 5.8.09 התקבל מענה קרפ"ר המשיב, ששירבט בכתב יד, על-גבי בקשת העותר, את תשובתו, ולפיה "עדיין אין תשובה לשאלתי. מדוע את כל! (כך במקור – ד.ש.) התיק הרפואי? אבקש לדעת מה בדיוק הנכם רוצים לצלם".

העתק תשובת קרפ"ר המשיב מצורף ומסומן **ע/4**.

17. תשובת העותר נשלחה למחרת היום, ב-6.8.09. בתשובה זו פורטו, בקצרה, הטעמים שבדין, העומדים בבסיס בקשת העותר לקבל לידיו את ההעתקים המלאים של התיקים הרפואיים של המתלוננים הפלסטינים.

העתק תשובתו של העותר מיום 6.8.09 מצורף ומסומן **ע/5**.

18. ביום 17.8.09 יצרה עובדת בלשכת קרפ"ר המשיב קשר עם ב"כ העותר, והודיעה כי בעקבות חליפת המכתבים דלעיל, החליט קרפ"ר המשיב לאשר להעביר לידיו העותר העתקי התיקים הרפואיים הרלוונטיים. עוד ציינה העובדת כי צילום ומשלוח התיקים ייארך כחצי שנה. הודגש באוזניה כי מבוקש העתק של כל התיק הרפואי של

כל מתלונן ומתלונן. כסיוע בידיה, הוסכם שהעותר יאמר לה היכן מוחזק כיום כל מתלונן, או האם שוחרר כבר ממשמורת המשיב. לבסוף, סוכם כי כאשר יגיע לידי לשכת הקרפ"ר התיק הרפואי, יודע לעותר מהו סכום האגרה שעליו לשלם עבור כל העתק, ולאחר ביצוע התשלום, יועבר ההעתק לידי העותר.

העתק מכתבו של העותר מיום 18.8.09, בו מפורטים מקומות כליאתם של המתלוננים, מצורף ומסומן ע/6.

19. כך, החל תהליך ממושך של העברת העתקי התיקים הרפואיים של המתלוננים לידי העותר, על-פי הנוהל שפורט לעיל. ההעתקים החלו לטפף אל העותר, החל מחודש ספטמבר 2009, כאשר התהליך נמשך עד היום, כתשעה חודשים תמימים עובר למשלוח הבקשה הראשונית לקבלת העתקי התיקים הרפואיים.

20. במקביל לכך, התקבל במשרדי העותר מכתב מאת היועמ"ש של המשטרה הצבאית. המכתב נשלח לעותר במסגרת מגעים שנוהלו עם גורמים בצבא, בנוגע לקבלת תיקים רפואיים של אותם מתלוננים, בעניינם התבקשו התיקים הרפואיים מהמשיב. במכתב זה נאמר מפורשות כי "**העצורים המנויים בפנייתכם הועברו להחזקת שב"ס, יחד עם תיקיהם הרפואיים. המשטרה הצבאית אינה מחזיקה עותק מתיקיהם הרפואיים של העצורים, ולפיכך עליכם לפנות בעניין זה לשב"ס**" (כל ההדגשות בעתירה הן שלי – ד.ש.).

העתק מכתבה של יועמ"ש המשטרה הצבאית, מיום 20.10.09, מצורף ומסומן ע/7.

21. עם התמשכות תהליך העברת ההעתקים של התיקים הרפואיים מקרפ"ר המשיב, נשלח אליו מכתב מטעם העותר ביום 13.4.10, ובו פירוט של ארבעה תיקים רפואיים, שהעתקיהם טרם הועברו לידי העותר, על אף שחלפו כשמונה חודשים ממועד הפנייה הראשונית בעניין. בנוסף, צוינו שני מקרים, בהם הועברו העתקים של תיקים רפואיים לא רלוונטיים.

העתק המכתב מצורף ומסומן ע/8.

22. בחלוף חודשים רבים, תמונת המצב, כפי שהיא מצטיירת מסקירת ההעתקים שאכן התקבלו אצל העותר, אינה מעודדת: מתוך 17 בקשות רלוונטיות, רק **בתיק אחד ישנו תיעוד רפואי מלא**, הן של התקופה בה הוחזק המתלונן בידי הצבא, הן מתקופת החקירה במתקן המעצר בפתח-תקווה. בכל שאר התיקים כלל לא התקבל מידע רפואי מתקופת החזקה בידי הצבא; מלבד תיק אחד, התיעוד שהועבר ממתקן המעצר בפתח-תקווה **לוקה בחסר** (בהשוואה לאמור בתצהירי המתלוננים, וכמו כן בהשוואה לנהלי קליטת עצורים במתקן זה, הכוללים בדיקה רפואית ראשונית, שתיעודה אינו מופיע); ישנם שלושה תיקים בהם לא התקבל כלל מידע רפואי רלוונטי

לתלונות, אלא נשלחו תיקים רפואיים ממצרים קודמים ; ותיק אחד בו טרם הועבר כל מידע רפואי.

23. לאור מצב זה, החליט העותר לפנות ליועמ"ש המשיב ולפרוס בפניו את השתלשלות העניינים, כפי שתוארה לעיל, להעמידו על החומרה בה רואה העותר מצב זה, ולהדגיש את העובדה כי ההסדרים החוקיים בעניין זה עומדים לצידו של העותר. עד ליום הגשת עתירה זו, לא התקבל כל מענה לפנייה העקרונית במשרדי העותר.

העתק פניית העותר מיום 26.4.10 מצורף ומסומן ע/9.

לאור זאת, לא נותרה לעותר כל ברירה, מלבד פנייה לבית משפט נכבד זה.

הטיעון המשפטי

המסגרת הנורמטיבית – החובה לתיעוד ושמירה של רשומה רפואית

24. החובה, המוטלת על רופאים ועל מוסדות רפואיים שונים, לתעד את מהלך הטיפול הרפואי שניתן לחולה, עוגנה בסעיף 17א לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 (להלן: **החוק או חוק זכויות החולה**), הקובע כדלקמן:

מטפל יתעד את מהלך הטיפול הרפואי ברשומה רפואית: הרשומה הרפואית תכלול, בין היתר, פרטים מזהים של המטופל והמטפל וכן תכלול מידע רפואי בדבר הטיפול הרפואי שקיבל המטופל, עברו הרפואי כפי שמסר, אבחון מצבו הרפואי הנוכחי והוראות טיפול.

25. סעיף 17(ב) לחוק קובע כי האחריות על ניהול הרשומות הרפואיות ושמירתן מוטלת על המטפל ועל מנהל המוסד הרפואי:

המטפל, ובמוסד רפואי – מנהל המוסד, אחראים לניהול השוטף והעדכני של הרשומה הרפואית ולשמירתה בהתאם לכל דין.

26. סעיף 6 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן: **פקודת בתי הסוהר**), קובע את חובתו של רופא במתקן מעצר לבדוק עציר, הנקלט במתקן, בדיקה רפואית ראשונית, ולתעד את תוצאות הבדיקה:

סמוך ככל האפשר לאחר שנתקבל ייבדק כל אסיר בנפרד על ידי הרופא, ועד שייבדק יופרד במידת האפשר מאסירים אחרים. הרופא ירשום את מצב בריאותו של האסיר ופרטים אחרים שנקבעו.

27. סעיף 74 לפקודת בתי הסוהר עוסק גם הוא בתפקידי רופאים במתקני מעצר באחריות המשיב. ס"ק ג' שם קובע כי "הרופא יבדוק כל אסיר עם קבלתו ולפני שחרורו, וירשום את מצב בריאותו ופרטים הנוגעים לכך שפורטו בתקנות".

28. סעיף 4 לפקודת נציבות שירות בתי הסוהר 04.44.00, שכותרתה "הטיפול הרפואי באסיר" (להלן: **פקודת הטיפול הרפואי באסיר**), קובע כי עבור כלל האסירים ינוהל תיק רפואי:

א. לכל אסיר ינוהל תיק רפואי.

ב. בתיקו הרפואי של האסיר ירשום הרופא תלונותיו, ממצאי הבדיקה הרפואית, האבחנה, דרך הטיפול וכל בדיקה רפואית שהרופא ימצא לנכון לדרוש לבצע. הוראות הרופא יירשמו ביומן פקודת רופא בכתב ברור לגבי כל אסיר בנפרד, ויאושרו בתום מסדר החולים בחתימת ידו של הרופא ובחותמתו.

מכאן, שלצורך העניין הנדון כאן, המשיב נכנס לנעלי "מטפל" ו"מוסד רפואי", כמשמעותם בחוק, על כל הנובע מכך לעניין חובותיו של מטפל ומוסד רפואי שבדין.

29. בפקודת נציבות שירות בתי הסוהר 04.29.00 "קבלת אסיר בבית סוהר", נקבעו בסעיף 8ט כללים לעניין אסיר, הנקלט בבית הסוהר, כאשר יש בעניינו כבר תיק רפואי, או מסמכים רפואיים אחרים:

התיק הרפואי של האסיר יועבר למרפאה לצורך עיון במסמכים וטיפול בהתאם. במקרה בו מגיע האסיר ללא תיק סוציאלי או תיק רפואי אך בצירוף מסמכים רלוונטיים, סוציאליים או רפואיים, יועבר החומר במעטפה סגורה למרפאה/ ראש תחום טיפול – בהתאם.

30. אף המשפט הבינלאומי ההומניטארי מתייחס לסוגיה. סעיף 16 לאמנת גינבה הראשונה בדבר טיפול בחולים ופצועים בזמן מלחמה, מ-12 באוגוסט 1949, קובע כי על הצדדים לקונפליקט חלה חובה, באם נופלים לידיהם פצועים או חולים, לנהל רשומה רפואית, אשר תכלול, מעבר לפרטיו המזהים של החולה, פירוט לגבי מצבו הרפואי והגופני ולגבי הטיפול אותו קיבל.

31. הפסיקה התייחסה אף היא לחובה לתעד את מהלך הטיפול הנערך לחולה במסגרת של רשומה רפואית. כך קובע המשנה לנשיא אור, בהתייחס לחשיבות התייעוד הרפואי הנוגע לחולה:

תיעוד זה יש בו חשיבות רבה הן לצורך המשך טיפולים במטופל בעתיד, הן על מנת ליתן למטופל אפשרות לדעת, כפי שהוא זכאי לדעת, את מצבו הרפואי ואת הטיפול הרפואי שניתן לו, **והן כראיה, אם תידרש, לאופי ולפרטי הטיפול שקיבל המטופל** (דברי המשנה לנשיא אור בע"א 6948/02 **אדנה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח(2) 535, 542).

32. כן ראו לעניין זה את דבריה של השופטת שטרסברג-כהן בע"א 1/01 **מרדכי נ' קופ"ח כללית**, פ"ד נו(5)502, 507 :

בפסיקה עניפה של בית משפט זה נקבעה חובתם של רופאים לדאוג לתיעוד של ממצאים וטיפולים רפואיים בזמן אמת לשם קיום מעקב שוטף, ראוי ואחראי אחר התפתחות הדברים לצורך קבלת החלטות נאותות, ועל מנת שהרישומים ישמשו כראיה אותנטית ובעלת משקל באשר למה שהתרחש בעבר.

33. בענייננו, המשיב, אשר אחראי מכוח סמכותו החוקית על כלל מערך הרפואה במתקניו, ובכלל זה מתקני המעצר השונים בהם הוחזקו המתלוננים שבטיפול העותר, עונה כאמור להגדרות חוק זכויות החולה כמנהל המוסד, אשר אחראי לניהול הרשומות הרפואיות של הכלואים ושמירתם. לפיכך, באחריותו של המשיב לנהל את הרשומות הרפואיות של הכלואים, ולתעד ולנהל בהן את כלל החומר הרפואי, מתחילת תקופת החזקה במשמורת ועד לסיומה.

הזכות לקבלת העתק מידע רפואי מלא מהרשומה הרפואית

34. לכלוא, או לכלוא לשעבר, ככל חולה באשר הוא, זכות בסיסית לקבלת כלל המידע הרפואי בענייננו. המידע הרפואי אמור להיות מנוהל על ידי המשיב, בהיותו הרשות המחזיקה בכלוא והמופקדת על הטיפול בו, ובכלל זה, מניה וביה, הטיפול הרפואי. כך, על מידע זה להיות מועבר, במלואו, לרשות הכלוא, כאשר העברה כזו מתבקשת על-ידו.

35. זכותו של אדם לקבל את הרשומות הרפואיות בענייננו עוגנה בצורה מפורשת, שאינה משתמעת לשתי פנים, במסגרת סעיף 18(א) לחוק זכויות החולה, הקובע כדלקמן :

מטופל זכאי לקבל מהמטפל, או מהמוסד הרפואי, מידע רפואי מהרשומה הרפואית, לרבות העתקה, המתייחסת אליו.

36. ברוח זו נוקט גם סעיף 14 לפקודת הטיפול הרפואי באסיר :

ככלל, זכאי אסיר לעיין במידע רפואי נוגע לו, ואשר מוחזק ברשות בתי סוהר בכפוף לחוק זכויות החולה וחוק חופש המידע.

37. כך קבע לעניין זה השופט חשין בע"מ 6219/03 **פלונית נ' משרד הבריאות** :

במארג כללי זה מוצאת מקומה הסוגיה הנסבה על זכותו של החולה כי יימסר בידו מידע על אודות מצבו הרפואי, על מצב גופו ועל מצב נפשו. ובסוגיה זו, כבסוגיות אחרות במשפט ובחיים, בחינה מקרוב תעמיד אותנו על הכוחות המושכים לצדדים, כל כוח לצדו-שלו. מעבר מזה

מתייצבים במלוא קומתם והדרם כבוד האדם, חירותו של האדם והאוטונומיה שכל אדם באשר הוא אדם זכאי לה. האדם, על דרך העיקרון, אדון הוא לגופו ולנפשו, וזיקתו הבלתי אמצעית לגופו ולנפשו מזכה אותו לכאורה בקבלת מידע על אודות גופו ונפשו. **מידע שרופא מחזיק בו בעניינו של חולה ומטופל, מחזיק הוא בו בנאמנות עבור החולה והמטופל, ונדרש מכאן, שוב: לכאורה – כי מידע זה יעמוד לרשות החולה והמטופל, לבקשתם.** כך באשר למידע וכך באשר לכל פעילויותיו של רופא ביחס לחולה ולמטופל – פעילויות האמורות להיות שקופות לחולה ולמטופל. על דרך זו נשמרת האוטונומיה של החולה והמטופל; זוכה להגנה זכותם של אלה על גופם ועל נפשם...” (פ”ד נח(6),145,150).

38. בפסק הדין בבש”פ 909/05 ג’אבר נ’ מדינת ישראל, פ”ד נט(2),755,758, קבע השופט רובינשטיין כי לזכות לקבלת מידע רפואי על-ידי מטופל יש מעמד חוקתי, וכי היא מעוגנת בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו:

ידיעה באשר למצב בריאותו של אדם היא, לדעתי, חלק מכבודו כאדם, שהי עסקינן במרכיב בסיסי ביותר מקיומו ומחיו, לא כל שכן כשהיא נוגעת לחירותו.

39. ודוק, זכותו של מטופל לקבל מידע רפואי הינה כוללת ורחבה, וכך יש לפרשה כאשר מיישמים את הוראת סעיף 17 לחוק זכויות החולה. סעיף זה קובע, כי מטפל חייב לתעד ברשומה רפואית את מהלך הטיפול, והרשומה אמורה לכלול, בין היתר, מידע רפואי בדבר הטיפול הרפואי שניתן, **עברו הרפואי של המטופל**, אבחון מצבו הרפואי והוראות טיפול. זאת, לאור הגדרת המונח “רשומה רפואית” בסעיף 2 לחוק, הכוללת את כלל התיק הרפואי של המטופל שבו מצויים כל המסמכים הרפואיים אודותיו.

40. נראה כי בענייננו מסרב המשיב ליישם את הקבוע בדין בעניין העברת מידע רפואי על-פי בקשת אנשים, שהוחזקו בעבר, או שעדיין מוחזקים, במשמורתו. העברת מידע רפואי חסר וחלקי, שאינו מעיד על מלוא הטיפול הרפואי לכל אורך התקופה הרלוונטית שלגביה התבקש המידע הרפואי, ואשר במהלכה הוחזקו הכלואים על-ידי רשויות הביטחון של ישראל, הינה מנוגדת לחוק ולרוחו, וכן להלכה, כפי שנפסקה בבית משפט נכבד זה.

חובת המשיב לפעול בפרק זמן סביר

41. אחד מאדני המשפט המינהלי הוא חובתה של רשות מינהלית להשיב לפניות המועברות אליה בתוך זמן סביר. טיפול יעיל ומהיר בפניות הוא מיסודותיו של מינהל תקין. על המשיב לטפל בפניות אליו בהגינות, בסבירות ובמהירות ראויה.

על רשות מוסמכת לפעול בסבירות. סבירות משמעה גם עמידה בלוח זמנים סביר (בג"ץ 6300/93 המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות, פ"ד מח(4) 441, 451).

42. החובה מעוגנת גם בסעיף 11 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, הקובע:

הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו - משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור ולעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות.

43. על פי סעיף 2(א) לחוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, עובד ציבור מחויב להשיב לבקשה להפעלת סמכות על-פי דין בתוך 45 יום מקבלת הבקשה.

44. יפים לעניין זה דבריו של השופט מלצר בבג"ץ 2390/10 עלא חליחל נ' שר הפנים, תק-על 2010(2)2535, 2538:

במקרה שלפנינו, מצאנו שני פגמים משמעותיים מצטברים בהתנהלות שר הפנים... הראשון, שלא נתקבלה החלטה סופית בעניינו של חליחל עד לאחר שהגיש את עתירתו בפנינו, הגם שבקשתו הוגשה מבעוד מועד ונשלחו מטעמו תזכורות רבות. **אי קבלת החלטה בזמן סביר הינה בעייתית על פניה ויש לכך משמעויות רבות במשפט המינהלי** (עיינו: סעיף 2 לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958).

45. בעניינו, התנהלות המשיב בכל הנוגע לבקשות העותר לקבלת החומר הרפואי הנוגע למתלוננים שבטיפולו, כולם אסירים בפועל, או שהשתחררו מהכלא לא מכבר, הינה בעייתית, בלשון המעטה. ובמה דברים אמורים? החומר הרפואי מועבר לעותר באיטיות משוועת, כפי שעולה מן המפורט בפרק מיצוי ההליכים בעתירה דן; ישנן בקשות לקבלת חומר שטרם נענו, על אף חלוף חודשים רבים מאז הוגשו לראשונה; ומאחר שרוב רובו של החומר המגיע הינו לוקה בחסר, התמשכות התהליך של העברת החומר עלולה ליצור מצב בו, עד שיגיע חומר שהוא כן רלוונטי, כבר יהיה מאוחר מידי לצורך מיצוי התלונות שהוגשו בענינם של המתלוננים, אותם מייצג העותר, עובדה שתפגע קשות בזכויותיהם.

46. לסיכום, הדין מחייב את המשיב לנהל רשומות רפואיות מלאות על כלל הכלואים שבאחריותו, מרגע מעצרים.

47. עוד טוען העותר כי על רשומות רפואיות אלו להכיל את כל המידע על הכלוא מרגע מעצרו, ובכלל זה: סיכומי אשפוז, סיכומי בדיקות על ידי רופאים מיחידות כליאה ומעצר שונות, במשך כל תקופת כליאתו, כולל מתקופות החזקתו ו/או חקירתו על ידי שירות הביטחון הכללי, הצבא או המשטרה.

48. מכאן, שעתירה זו מוכיחה כי מדיניות המשיב, של אי מסירת הרשומה הרפואית המלאה של כלוא לידיו, על פי בקשתו, ובכלל זה מסמכים אודות טיפול רפואי שקיבל הכלוא ובדיקות רפואיות, שבוצעו על ידי רופאים שונים במהלך החזקתו במשמורת על ידי רשויות הביטחון של ישראל, יש בה משום הפרה של הוראות הדין החל בעניין. הפרה זו מהווה פגיעה במתלוננים, הנמצאים בטיפולו של העותר, בשל היעדר תשתית עובדתית נאותה בכל הנוגע למצבם הרפואי עובר למעצרים.

עתירה זו נתמכת בתצהירה של עובדת העותר.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיב, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיב את הוצאות העותר ושכ"ט עו"ד.

ירושלים, 16 ביוני 2010

דניאל שנהר, עו"ד
ב"כ העותר

(ת.ש. 60475)